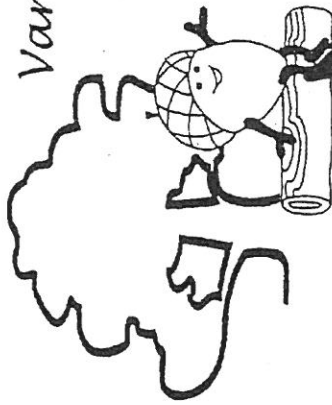

Varsinais-Suomen Agenda 21

EKOVINNKI

Ekovinkin laati
Liisa Harjula
Varsinais-Suomen
Energiatoimistosta

Palavatko valosi turhaan?

Toimistojen, koulujen ja muiden julkisten rakennusten sähkönkulutuksesta valaistukseen kuluu kolmasosa. Kotitalouksissa valaistukseen kuluu sähköstä hieman alle kolmasosa. Suunnitelmallinen valojen valinta ja sijoittelu sekä oikeat käyttötottumukset ovat paras keino saavuttaa säästöä.

Loistelamput sopivat tiloihin, joissa tarvitaan paljon hyvälaatuista valoa ja joissa poltetaan valoa pitkään. Loistelamput ovat kalliimpia kuin hehkulamput, mutta pitkäikäisinä ja vähän sähköä kuluttavina ne maksavat hintansa takaisin.

Työhuoneiden loistelamput

kannattaa sammuttaa aina, kun huoneen käytössä on vähintään kymmenen minuutin tauko. Sytyttäminen ei lisää sähkönkulutusta tai vähennä lampun ikää oleellisesti. On siis järkevää sammuttaa kaikki lamput kahvi- ja ruokataukojen ajaksi. Myös kouluissa on syytä sammuttaa valot välitun-

tien ajaksi. Hehkulamput sen sijaan tulee sammuttaa aina, kun valoja ei tarvita.

Kodeissa pätevät samat ohjeet kuin toimistoissa: turhat valot sammutuksiin. Hehkulamput kannattaa korvata pienloistelampuilla, koska ne kuluttavat noin 80 % vähemmän sähköä kuin valomäärältään vas-

taava hehkulamppu. Pienloistelamput, joita myös energiansäästölampuiksi kutsutaan, ovat ongelmajätettä, joten ne pitää viedä ongelmajätekeräykseen.

Koivun -lehti Tammi-kuu 2001

Laske lamppusi, säästä sähköä!

Valaistus vie noin viidenneksen kotitalouksien sähköstä. Suuri sähkönkulutus johtuu siitä, että lamppuja on kodissa paljon muihin laitteisiin verrattuna.

Valaistuksen tarkoituksenmukaisella käytöllä on helppo vaikuttaa sähkölaskuun etenkin talviaikaan.

Valaisimista pahin sähkösyöppö on hehkulamppu. Suurin osa hehkulampun käyttämästä sähköstä muuttuu lämpöenergiaksi valaisematta lainkaan.

Vaihtamalla 60 watin hehkulampun 11 watin energiansäästölamppuun valaisimen sähkönkulutus vähenee 80 prosenttia.

60 watin hehkulamppu kuluttaa tunnissa 0,06 kilowattituntia, kun 18 watin energiansäästölamppu vie sähköä 0,02 kWh/ tunti. Hehkulamput kannattaakin sammuttaa aina perässään. Sen sijaan energiansäästölamppua tiheä sammuttelu kuluttaa. Se on hyvä sammuttaa pois päältä, kun on poissa huoneesta vähintään 20 minuuttia.

Hankintahinnaltaan arvokas energiansäästölamppu maksaa itsensä takaisin ajan myötä. Niiden käyttöikä on jopa 10-15 kertaa pidempi kuin tavallisen hehkulampun.

Energiansäästölamput sopivat parhaiten paikkoihin, joissa lamppu on pitkään päällä, esimerkiksi keittiöön ja eteiseen. Lamppu käy pääsääntöisesti mihin tahansa valaisimeen. Käytöstä poistetut energiansäästölamput tulee hävittää ongelmajätteenä.

Laske kotisi lamppujen määrä. Niitä voi olla yllättävänkin paljon. Jos hankit kotiisi viiden 60 watin hehkulampun tilalle 11 watin energiansäästölamput ja poltat niitä keskimäärin kaksi tuntia päivässä vuoden ajan, säästät sähköä vuoden aikana 175 kilowattituntia. Se merkitsee lähemmäs 20 euron säästöä vuodessa!

Liisa Harjula
Varsinais-Suomen
Energiatoimistosta

Ympäristöä säästävä autoilu

Onko liikkumistavoissasi korjaamisen varaa? Käytätkö henkilöautoa usein jo alle puolen kilometrin matkoilla? Vähentämällä lyhyitä automatkoja voit vaikuttaa erityisesti lähiympäristön ilmanlaatuun ja meluun sekä parantaa kaikkien alueella asuvien ja asioivien elämänlaatua. Jokaista matkaa ei tarvitse tehdä autolla eikä päästöjäkään tietenkään synny, jos autolla ei ajeta. Käytä omaa autoa vain silloin, kun et pääse perille kävellen, polkupyörällä tai julkisilla liikennevälineillä. Kimppakyytikin kannattaa. Jos kahden tai kolmen auton sijasta käytetään vain yhtä, polttoai-

nekulut ja pakokaasupäästöt vähenevät vastaavasti.

Opettele taloudellinen ajotapa. Valitse sellaiset reitit ja ajo-kaistat, joilla liikenne sujuu ja pysähtymisiä tulee vähän. Näin voit säästää jopa 1-2 litraa polttoainetta sataa kilometriä kohti. Valitse pysäköintipaikka siten, että voit hoitaa asiasi samasta paikasta käsin ilman auton siirtämistä.

Säännöllisesti huollettu auto kuluttaa vähemmän polttoainetta kuin huoltamaton. Väärät säädöt lisäävät polttoaineen kulu- tusta, aiheuttavat epätäydellistä palamista ja samalla lisäävät myös pakokaasupäästöjä. Huo-

lellinen autoilija poistaa katto- telineen aina, kun sitä ei tarvita, tarkistaa rengaspaineet säännöl- lisesti ja hankkii pienen vierin- tävastuksen renkaat. Samoin hän käyttää talvella moottorin esilämmitystä säästääkseen moottoria, polttoainetta ja ym- päristöä.

Oletko koskaan mitannut au- tosi keskikulutusta? Mittaami- nen kannattaa, sillä vain sään- nöllisen seurannan avulla saat selville mahdolliset muutokset oman autosi kulutuksessa. Ku- lutuksen saat selville pitämällä kirjaa tankatun polttoaineen määrästä ja tankkausten välillä ajetuista kilometreistä. Jaa polt-

toaineen litramäärä ajettujen kilometrien määrällä ja kerro tulos sadalla. Saatu luku ker- too, montako litraa polttoainet- ta autosi kuluttaa sadalla kilo- metrillä.

Vinkin laati Liisa Harjula
Varsinais-Suomen Energiatoi-
mistosta

Varaavan uunin lämmitysohjeita

Polttamiseen käytetään mah- dollisuuksien mukaan vain kui- via puita. Niitä kannattaa tuoda sisälle puulaatikkoon useam- man päivän tarpeen verran. Kuivan puun tunnistaa siitä, että ne helähtävät toisiaan vasten lyödessä. Kuivaa polttopuuta tarvitset sylillisen, 3-5 kiloa, yhtä lämmityskertaa kohden. Sytykkeeksi sopivat tuohi, las- tut, sanomalehtipaperi tai pie- ni lut.

Avaa ennen tulen sytyttämistä savupellit kokonaan ja tarkista tuhkan määrä. Jos arinaa ei näy, tuhkat on ensin poistet- tava pesästä. Jos hormissa ole- va ilma on kosteaa tai ulkoil- maa kylmempää, ei hormissa ole vetoa. Tarkista veto poltta- malla tulitikkua suuluukuun aukossa ja esilämmitä hormia,

jos liekki ei taivu tulipesään päin. Poista tuhkaluukku alhaal- ta ja polta kanavassa rutistettua sanomalehtä tai lämmitä hius- tenkuivaajalla. Jostulisijassa on kesäpelti, avataan se sytytys- vaiheessa. Kun savuhormin lämpötila nousee ja muodostuu kunnollinen veto, yläpelti kää- netään kiinni.

Käytä ensimmäiseen pesälli- seen pieniä, noin puolen kilon painoisia ja halkaisijaltaan noin viiden sentin polttopuita. Sopi- va puun pituus on noin viisi senttiä lyhyempi kuin tulipesän pituus. Lado ne väljästi ja sijoita sytykkeet päälle. Lado puut vaakatasoon, mikäli uuninval- mistaja ei anna muuta ohjetta. Uunin luukut suljetaan, kun puut palavat hyvin.

Toiseen pesälliseen voit va-

rata isompia polttopuita, jotka painavat noin kilon ja ovat hal- kaisijaltaan noin 10 senttiä. Tä- män kokoinen puu on suunnil- leen litran maitopurkin kokoi- nen. Lisää puut pienissä erissä. Puita lisätään vasta, kun entiset ovat palaneet lähes hiillokselle ja liekit ovat laskeutuneet. Älä lado tulipesää täyteen. Vapaata tilaa pitää olla vähintään kol- masosa tulipesän korkeudesta.

Punaisena hehkuva hiillos luovuttaa paljon lämpöä. Vähennä uunin luukusta tulevan ilman määrää ja kohenna tum- muneita kekäleitä. Hormipeltiä voi laittaa pienemmälle kun si- nisiä liekkejä ei näy. Kun hiil- los on palanut loppuun, sulje pelti.

Kertyneitä pahvi- ja paperi- roskia voi polttaa kuumassa pe-

sässä vähän kerrallaan. Älä pol- ta tulisijassa muovia tai maalat- tua tai kyllästettyä puuta. Paine- kyllästetty puu on ongelmajä- tettä. Jatkuvassa käytössä oleva uuni on nuohottava kerran vuo- dessa. Myös häikäroittimen käyttöä suositellaan.

Vinkin laati Liisa Harjula
Varsinais-Suomen Energiatoi-
mistosta

▶ EKOVINKKI

Säästä sähköä kokatessa

Kotitalouden sähköstä kuuluu ruoanlaittoon noin 13 prosenttia ja ruoansäilytykseen 22 prosenttia. Tässä kuitenkin muutama ohje ruoanvalmistuksen energiansäästöön.

Liedellä keittäessä on tärkeää, että pidät pinnat puhtaina. Keittotasolle tai kattilan pohjaan palanut lika heikentää lämmönsiirtoa ja pidentää kypsennysaikaa. Levyn kokoinen tai hieman suurempi kattila on paras, sillä kattilaa suurempi levy voi kuluttaa sähköä 20% enemmän. Paksupohjainen kattila on parempi kuin ohutpohjainen. Epätasainen tai likainen pohja lisää myös energiankulutusta jopa 20 %. Keittäessäsi säädä keitto-

levyn teho sopivaksi heti, kun ruoka alkaa kiehua. Keitä perunat ja kasvikset vähässä vedessä.

Muista myös, että liika teho tuhlaa. Pienennä keittolevyn tehoa ajoissa ja käytä jälkilämpö hyväksesi. Sitä riittää moneksi minuutiksi. Kansi kattilan päällä varmistaa, ettei lämpö karkaa.

Yksittäisten annosten, esimerkiksi pizzan, lämmittäminen uunissa on sähköä tuhlaavaa. Uunin kuumentaminen kuluttaa suhteellisesti enemmän energiaa kuin uunin lämpimänä pitäminen.

Liisa Harjula
Varsinais-Suomen
Energiatoimisto

Kuumailmalaite 22.2.2007